

Boršov 17. 4. 1945

Na kraji lesa u Boršova nad Vltavou a v polích u obce Záluží dnes najdeme drobné pomníčky připomínající smrtelné havárie dvou amerických letců dne 17. dubna 1945. Místa odděluje řeka Vltava, ale obě smutné události spolu úzce souvisí.

Nejmohutnější letecké uskupení v Evropě - 8. letecká armáda (*8th US Army Air Force*) připravila na 17. duben 1945 jednu ze svých nejrozsáhlejších akcí. Ze základen v Anglii je vysláno přes 1000 těžkých bombardérů a k jejich doprovodu je určeno osm stovek stíhaček. Hlavním cílem jsou již poněkoliaté Drážďany, důležitá dopravní křižovatka, kde však již nezůstává „*kámen na kameni*“. Na pozadí útoku na Drážďany je napadeno také nádraží v Ústí n/Labem, skladiště pohonných hmot u Hněvic nedaleko Roudnice n/L. a železniční zařízení v Karlových Varech, Sokolově, Kladně a Berouně. Americké velení se již poučilo a doprovodní stíhači, téměř výlučně hbité stroje typu P-51 Mustang, letí daleko před bombardéry, vyhledávají a překvapují zaskočené německé protivníky na jejich vlastních základnách. Jen několik Mustangů se střídá na dohled bombardérů jako morální podpora jejich posádek.

Obavy u Američanů vzbuzuje zejména jednotka Jagdgeschwader 7, vyzbrojená nejmodernějšími proudovými stroji Messerschmitt Me-262 Schwalbe, která se před několika dny přesunula do Čech. O její likvidaci se měl postarat nálet na pražská letiště předchozí den 16. dubna, ovšem 8 ztracených Mustangů dalo tušit, jak obtížný úkol bude ochránit bombardéry.

Mezi jednotky doprovodných stíhačů je zařazena také 339. stíhací skupina (*339th Fighter Group*), která se zúčastnila již útoku 16. dubna a nyní si měla úkol zopakovat. 55 jejích Mustangů odstartovalo z mateřské základny Fowlmere v půl dvanácté, po dvou hodinách stíhačky dohonily bombardovací svaz, chvíli se zdržely v jeho těsné blízkosti, aby vzápětí po jednotlivých perutích (*Fighter Squadron*) zahájily nejnebezpečnější část své mise. Velitel 503. perutě Capt. Raymond F. Reuter vedl svých 19 Mustangů nejprve nad Klatovy, kde si jen zopakovaly krátký útok na zdejší letiště z předchozího dne. Vedoucí letku (*Flight*) tvořil velitel Capt. Raymond F. Reuter, následoval jeho „*wingman*“ 1./Lt. William R. Preddy, dále 1./Lt. Joseph C. Farrell a jeho „*wingman*“ McElwee a v podobném složení pak následující 4 letky. Celá sestava perutě se přesunula nad Prahu, kde následující událost popisuje 1./Lt. Joseph C. Farrell "Ve 14.30 byla peruť napadena flakem 20 a 40 mm (pozn. protiletecké dělostřelectvo) nad letištěm východně od Prahy. Před střelbou jsem uhnul doleva a ostatní mne následovali. Stroje Capt. Reutera a Lt. Preddyho jsme již neviděli, ale ozvali se nám rádiem. Dohodli jsme se na srazu nad řekou severozápadně od města. Když jsme se blížili ke smluvenému místu, oznámil nám Capt. Reuter, že pronásledují dva Me-262. Po několika minutách se opět ozval a oznámil nám, že v pronásledování pokračuje směrem na jih. To bylo 14.45 a my jsme velitele slyšeli naposledy."

1./Lt. William R. Preddy, narozen v Greensboro, Severní Karolína. Společně se starším bratrem [Georgem](#) se stali stíhacími letci, oba padli. Jedna z ulic v rodném Greensboro dnes nese jejich jméno.

Pokusme se zrekonstruovat další děj. Německý letec od Prahy unikl k další letecké základně na našem území v Plané u Českých Budějovic. Souboj běžně probíhal při

rychlostech 500-600 km/h a nad Českými Budějovicemi se bojující letadla ocitla za necelou čtvrt hodinu. Nedozvím se, zda to byl úmysl, každopádně se německému letci podařilo vlákat oba Mustangy do pasti. Početná protiletecká obrana letiště si rychle vybrala své oběti. Zasažený Mustang No.44-72485 kódového označení D7-J pilotovaný Capt. Reuterem se zřítil nedaleko Boršova nad Vltavou na okraj Farského lesa. Po dopadu explodoval a několik místních obyvatel, kteří doběhli na místo havárie, spatřilo rozházené trosky a motor s vrtulí ležící opodál kráteru po výbuchu. Tělo letce bylo také roztrháno.

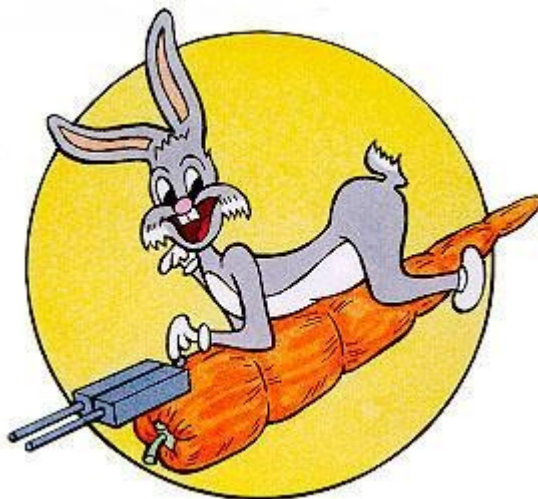

Capt. Raymond F. Reuter z města Union v Oregonu zahynul dva dny po svých 28. narozeninách nedaleko Boršova nad Vltavou.

Osud druhého amerického letce 1./Lt. Predyho pozoroval Jan Šmejkal ze Záluží: *"Pracovali jsme s rodinou na poli nedaleko Záluží. Pozorovali jsme nejprve jednu havárii spojeneckého letadla a pak jsem uviděl druhý hořící a klesající letoun. Pilot se evidentně pokoušel najít místo pro nouzové přistání. V terénu okolo obce Krocova, kam letec mířil, takových míst mnoho nebylo. Pak stroji utichl motor. Nad Třísou se letadlo stočilo na jihovýchod a rychle klesalo k osadě Záluží do mírné,*

stromy zarostlé prolákliny ve stráni, kterou protékal potok. O jeden strom zachytil podvozkem. Letadlo se naklonilo a křídlem vrazilo do meze. Po několika přemetech se urazila vrtule a rozlomil trup. Nechal jsem stát koně a utíkal k letadlu. Stál tam už rolník Tomáš Cába s vnukem. Pilot byl živ, visel připoutaný v sedačce se skloněnou hlavou a krvácel. S pomocí dalších lidí, kteří na místo již také stačili doběhnout, jsme pilota vyprostili a ovázali. Po půl hodině přijelo Gestapo. Ohledali letce a nařídili starostovi jeho převoz do nemocnice. Zapřáhl jsem mladšího koně do bryčky a požádal Jana Brügera a Jana Laštovku, aby jeli se mnou. Cesty byly špatné a zraněný letec stále nařikal. V Rančicích nás znova prohlíželi gestapáci. Do nemocnice jsme dorazili po čtyřech hodinách a ve vrátnici jsme další hodinu čekali na příjem." V nemocnici se těžce zraněného ujaly zdravotní sestry. Hans Gerlach, německý parašutista zotavující se v nemocnici, se rovněž snažil pomoci svému protivníkovi a stále si pamatuje Preddyho jméno. Jednadvacetiletý William R. Preddy ale po třech dnech svým zraněním podlehl.

Ostatní letci 503. perutě, aniž by znali osud svého velitele, pokračovali v plnění úkolu a konečně blízko Plzně dosáhli úspěchu nad obávaným Messerschmittem. Německý pilot vyskočil, ale pro malou výšku nestihl použít záchranného padáku a zabil se.

Znak 503. perutě 339. stíhací skupiny

Dodejme jen, že zcela ochránit se bombardovací svaz nepodařilo. Mezi Saskem a severem Čech se rozhořela letecká bitva, ve které bylo sestřeleno 8 bombardérů. Ještě těžší ztráty zaznamenali stíhači, kteří pohřešovali 18 svých kolegů. Jen na území Čech během útoků na německé letecké základny vedle Capt. Reutera a 1./Lt. Preddyho havarovalo minimálně 7 dalších Mustangů a 2 stíhací bombardéry P-47 Thunderbolt, kteří v roli „kotlářů“ ničili dopravu na železnici. Mezi stíhači to byly nejvážnější ztráty v průběhu války.

Podrobnější informace o letecké válce nad jihozápadem Čech naleznete v knihách Foud, K. – Krátký, V. – Vladař, J.: *Poslední akce : Operace amerického a britského letectva nad územím Čech v dubnu a květnu 1945*, Plzeň 1997
Foud, K. a kol.: *Operace Argument : historie sestřelení amerických bombardérů u Horšovského Týna, Nepomuku a Lhenic 22. února 1944*, Plzeň 2004

Foto: archiv autora

Ze zdroje: <https://www.valka.cz/12839-Borsov-17-4-1945>